

Nr 19.

Av herr **Olsson** i Kollungeröd, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående användandet av anslaget för lindring av fraktkostnader vid transport av kalk, kalkstensmjöl och mägerl för jordbrukets behov.

I årets statsverksproposition under nionde huvudtiteln föreslår Kungl. Maj:t riksdagen besluta att för lindring av fraktkostnaderna vid transport å järnväg av kalk, kalkstensmjöl och mägerl för jordbrukets behov å extra stat för 1920 anvisa såsom förslagsanslag kronor 2,000,000. Lika belopp är även för samma ändamål anslaget för innevarande år.

Vid förra årets ordinarie riksdag väckte jag en motion nr 86, vari hemställdes, att samma fraktlindring å kalk och kalkstensmjöl för jordbruket som lämnades av statsmedel vid transport å järnväg även måtte gälla vid transport å fartyg.

Vid jordbruksutskottets behandling av motionen yttrade utskottet bland annat:

Vad angår den i ämnet väckta motionen så inser utskottet det behjärtansvärda i motionens syfte. Emellertid måste, synes det utskottet, å ifrågavarande spørsmål anläggas avsevärt vidare syn än motionären tänkt sig. Sålunda torde vid frågans bedömande hänsyn böra tagas icke blott till, såsom motionären föreslagit, å vissa öar belägna jordbruk, utan även till sådana jordbruk å fastlandet, för vilka tillförseln av ifrågavarande produkter fördelaktigast kan ske sjöledes från i trakten befintliga kalkbruk ävensom till skeppsfarten öar emellan. Överhuvudtaget synes böra tagas i övervägande i vad mån vid transport sjöledes av kalk, kalkstensmjöl och mägerl för jordbrukets behov statsbidrag för fraktlindring bör ifrågakomma. Härvid måste emellertid det förhållandet beaktas, att fartygs-transporterna uteslutande förmedlas genom enskilda personer eller bolag,

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 4 saml. 9 häft. (Nr 19—20). 1

under det att befraktningen å järnväg till huvudsaklig del äger rum å i statens egen hand varande trafikmedel. Uppmärksammas torde även den större svårighet att bestämma fraktlindringens storlek, som föreligger i fråga om sjötransporter, vid vilka, i motsats till vad fallet är vid transport å järnväg, icke gälla fasta fraktsatser.

Den föreliggande frågan förtjänar enligt utskottets uppfattning beaktande även ur den synpunkten, att det icke torde vara uteslutet, att det för staten själv i vissa fall skulle kunna vara med fördel förenligt, om transporten skedde sjöledes. I betraktande nämligen av de lägre fraktkostnader, som i allmänhet äro förenade med sådan transport, torde statens utgifter för fraktlindring därigenom möjligen kunna i någon mån nedbringas.

Att bedöma alla på lösningen av ifrågavarande spörsmål inverkan omständigheter anser utskottet sig emellertid icke vara i stånd, då någon utredning i ärendet icke föreligger. Däremot har utskottet sig bekant, att frågan är under behandling inom den s. k. produktionskommittén. Det torde därför vara att förvänta, att densamma inom kort i fullt utrett skick bringas under riksdagens prövning i form av förslag från Kungl. Maj:t.

Vid sådant förhållande anser utskottet, att den föreliggande motionen för närvarande icke bör föranleda någon åtgärd.

Med utskottets yttrande, särskilt i dess senare del som lyder — »Däremot har utskottet sig bekant, att frågan är under behandling inom den s. k. produktionskommittén. Det torde därför vara att förvänta, att densamma inom kort i fullt utrett skick bringas under riksdagens prövning i form av förslag från Kungl. Maj:t» — fann jag mig ganska belåten.

Med den syn, som utskottet lagt på saken och som också torde vara den riktiga, är utredningen av större omfattning än vad som kan åstadkommas av enskild motionär. Den omständigheten, att inga bestämda frakttaxor för kalktransport å fartyg äro gällande, bör ej vara hindrande för frågans lösning. Man kan gå ut ifrån att samma fraktlindring per ton, som lämnas för transport å järnväg, efter avstånden från kalkbrottet, även skulle utgå när kalken fraktades på fartyg.

Då nu i den kungl. propositionen detta stora men välbehöfliga anslag åter begäres, men endast för fraktlindring vid transport av kalken på järnväg, varigenom stora delar av vårt lands jordbruk bli ställda utanför möjligheten att komma i åtnjutande av denna fraktlindring, så finner jag mig föranlåten återkomma med ärendet till riksdagen. Fraktningar av jordbrukskalk på fartyg ske tidigast i maj månad och en utredning

bör kunna medhinnas så, att fraktlindring redan av innevarande års anslag bör kunna få åtnjutas även vid transport av jordbrukskalk å fartyg. Men därest vederbörande icke finner sig kunna tillstyrka detta, bör frågan ordnas till 1920.

Anslaget till lindrande av frakterna för jordbrukskalk för 1919 kan ej ändras och huruvida höjning bör ske för 1920 bör en blivande utredning visa. Då det i allt fall är reservationsanslag, torde det böra bibehållas.

Jag får alltså vördsamt hemställa,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning därom, att riksdagens anslag för fraktlindringar av kalk, kalkstensmjöl och märgel för jordbruket även må få användas för fraktlindring, då transporten sker å fartyg samt att för riksdagen snarast framlägga det förslag i ärendet vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 15 januari 1919.

Bernhard Olsson
i Kollungeröd.
